

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katoliškem, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajevsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pa pošti prejemnik:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6 — 50
mesec 2 — 20
Upravništvu prejemnik:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — 50
mesec 1 — 70
Pa pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 226.

V Ljubljani, v četrtek, 2. oktobra 1902.

Letnik XXX.

„Svobodomisleci“.

Med najbolj prazne glave med vsemi, ki hodijo po našem planetu ob začetku dvajsetega stoletja, štejemo puhle kričarje, ki ne znajo drugega, kakor govoriti o svobodi; za to ni treba nikakih študij, in pesem o »svobodni misli« je tako lahka, da se je more vsakdo naučiti pri vrčku piva brez vseh težav.

V Gentu so imeli pred nekaj dnevi svoje glavno zborovanje zastopniki svobodne misli. Govorili so o najrazličnejših stvareh, katerim so vedno pridejali refrén o »svobodni«. »La Vérité Française« je poročala, da če se vse njihove trditve sestavijo, bi se človeku zdelo, da je bil to — kongres norcev. Tako ubožne, prazne in nelogične so bile misli, ki so jih spravili na dan »vitezi svobodne misli«.

Zahtevali so, da se odpravijo vse vere, da se iz vsega javnega in zasebnega življenja prežene ona morala, ki nosi svoje ime po Kristusu, znanstveno se mora sestaviti nova »civilna morala«, žena in otrok se morata duševno osvoboditi, ljudstvu se morajo z znanostjo izbiti verski predsodki, vesoljni boj se mora napovedati duhu avtoritizma, ustanoviti se mora »mednarodna svobodna misel« (!), priznati se mora neskončno izpolnjevanje človeškega duha, celo človeštvo se mora od temelja do vrha preustvariti s svobodno mislijo — to so bile glayne teze tega shoda.

Izredno brbljave so bile ženske na tem shodu. Če liberalke politizirajo, pride vedno kaj posebnega na dan, in tudi na tem shodu je neka svobodnjakinja predlagala, »da se naj odpravi soprogova in očetovska oblast, ki ženo ponižuje in je škodljiva otrokom«. Shod je začel z vso resnostjo debatirati o tej tezi. Liberalke seveda so bile za »svobodno«. A med zborovavci je bilo tudi več oženjenih mož in očetov. In tem ni šlo v glavo, kako bi se dala odpraviti očetovska oblast. Po dolgem prepiru z liberalkami so slednji sklenili resolucijo, da se mora »odpraviti vsaka tradicija avtoritarizma iz rodinskega življenja«.

Glede otrok so sklenili: »V rodbini se med stariši in otroki priznavajo samo enake

in skupne dolžnosti pod nadzorstvom postavne.«

Ko so imeli ta mojstrski sklep na varnem, so začeli zabavljati na vse pretege čez »verige klerikalizma«.

Ena glavnih luči tega zborovanja je bil Hubbard, ki je govoril o socialni revoluciji. Ta je privedel delirij svobodomislecev do vrhunca. Prišel je do zadnjih posledic brezbožne vzgoje. Med bučnim odobravanjem vseh zborovavcev je izrekel besede: »Socialna revolucija ne bo mogoča, dokler nepreženemo s prestola zadnjega samovladarja, hipotetičnega monarha nebes, in nanjegov prestol ne dvignemo človeštva.«

Torej tista stara pesem, ki se je začela ob početku sveta in ki je prve svoje pristase strmoglavila v prepad.

A ti svobodomisleci so s sklepom svojega zborovanja jasno pokazali, kako oni umevajo svobodo. Praktični rezultat shoda je bil ta, da so poslali častitko Combesu, ker s silo zapira katoliške šole in preganja redovnike, ki nočejo ničesa drugega, kakor nekoliko — svobode!

Svobodnjaki čestitajo onemu, ki svobodo ubija!

To je logika liberalcev.

Hrvatska pod mažaronsko mōro.

Pisatelj zgodovine banovanja grofa Khuen Hedervarya ni našel dosti besedi, s katerimi bi bil proslavil tega za Hrvatsko tako znamenitega državnika — seveda po nazorih mažaronskih. Kdor je prebral to knjigo, a ob enem slišal, koliko nedolžnih žrtev je padlo prigodom volitve v deželni zbor v Bošnjakih, kako so v Sjeničaku kmetje pobili tri uradnike, češ, da nosijo s seboj mažarsko zastavo, a prišli so le na komisijo, kako so pred nedavnim v Zagrebu izbruhnile strasti med Hrvati in Srbi, da je morala biti oglašena celo nagla sodba, ta bode moral čisto drugače soditi o tej vladavini.

Kdor je preživel na Hrvatskem dobo Rauchovo in dobo Mažuraničovo, more lahko razsojevati o sedanjih dobi. Kolikor je ostalo

Hrvatom politične svobode izza Mažuraničevega banovanja, je v zadnjih dvajsetih letih popolnoma zginila. Zdaj se sploh o politični svobodi na Hrvatskem ne more niti govoriti. Kakšne so volitve v dež. zbor, je znano že povsodi ter jih povsodi obsojajo, le mažaroni so ž njimi zadovoljni. Enake so volitve tudi v županijske skupščine in v mestna in občinska zastopstva. Mažaronska stranka je v saboru skovala nalašč take volitvene zakone, da morejo biti voljeni v vsa zastopstva le mažaronski privrženci. To delo se izvaja dosledno po celi zemlji. Glavna skrb vseh političnih oblasti je ta, da ostane povsodi mažaronsčina na površini. Kjer se ne da to izvesti po zakonu, tam se dokonča s silo; a če se je zakon prekršil, zato ne vpraša nobeden, a na pritožbe opozicije se sploh ne odgovarja.

O političnih skupščinah ne more biti na Hrvatskem niti govora. Obstoji sicer zakon o zbiranju na skupščine, toda kotarski predstojniki ga tolmačijo po svoji volji ter ne dopuščajo opozicijskega nobenih političnih sestankov. Celo poslancem branijo, da svojim volilcem dajejo račun o svojem delovanju.

Dosedaj je od opozicijskih poslancev edini dr. Vrbanič govoril pred svojimi volilci, seveda v prisotnosti kotarskega predstojnika, ki je pazil na vsako besedo govornikovo, da ga vjame in prepove nadaljno zborovanje. Mažaronski poslanci pa ne čutijo nobene potrebe, da se snidejo s svojimi volilci, saj so prepričani, da bodo zopet voljeni tudi proti volji naroda, če bo vlada hotela. Tako je zavladovala na Hrvatskem v političnem pogledu največje mrtvilo. In vendar bi ravno zdaj bilo potrebno, da se narodu razjasni finančni položaj zemlje, ko se pripravljajo regnikolarna deputacija na dogovore z ogrsko deputacijo. Zares prečudna prikazen je ta malomarnost naših političnih strank, da se o tem za deželo tako važnem vprašanju ne razpravlja niti po časopisih niti po skupščinah.

To je na Ogrskem čisto drugače. Tam se bore na vse načine za carinsko samostalnost, in vlada naroda ne ovira v tem pokretu, marveč ga podpira. Na Hrvatskem se pa še o finančni nagodbi pisati ne sme, češ, da bi se tako tudi samej regnikolarni de-

putaciji škodilo. In kdo vendar more danes zmagovati v takih vprašanjih? Le ona stranka, ki ima probujen in odločen narod za seboj. Na Hrvatskem pa to ne sme biti, kar je čisto razumljivo, ker večina naroda ne more odobrati delovanja mažaronske večine niti na političnem niti na gmotnem polju.

Pod sedanjim zistemom je postala Hrvatska politična ničla ter je nikjer ne uvažujejo. Brišejo jo z zemljevidov in hrvatsko njeno lice spreminjajo v mažaroko, in to vse proti jasnemu zakonu, katerega noče noben mažaron braniti na merodajnih mestih, marveč vsi trdovratno molče, ker jim tako veli mažaronski zistem. V gmotnem pogledu pridemo pa v kratkem na kant. Letni proračunski primanjkljaj iznaša že 400.000 kron, ker se davki vedno slabeje plačujejo. Narod se v zdvojnosti seli kar trumoma ter zapušča svojo rodno zemljo, ker vidi, da pod tako upravo nima nobenega pogoja za pristojno življenje. To so gotovo slaba znamenja tako hvaljenega mažaronskega zistema. Politično robstvo in gmotno propadanje naroda je doseglo že prevelike meje, in skrajni čas je že, da se tej mažaronski mori stori konec.

Priprave za državni zbor.

Konečni termin za začetek zimskega zasedanja državnega zbora še ni določen, ker se vlada radi premnogih opravil v nagodbenem vprašanju še ni mogla pečati s to notranjo zadevo. Gotovo je le to, da želi vlada čim prej pričetek parlamentarnega dela. Praška »Politik« javlja, da je sestanek poslanske zbornice določen na 15. oktobra, v poslaniških krogih se pa trdi, da se parlament ne snide pred 22. oktobrom. Takoj po dovršitvi nagodbenega praskanja, bržkone že prve dni prihodnjega tedna, prične ministerski predsednik dogovore s češkimi, oziroma nemškimi poslanci, da si tem potom zagotovi kolikor možno mirno delo v zbornici. Imenovani praški list pripominja, da ni izključeno, da vladar sam poseže v to pravno akcijo in pozove k sebi razne češke in nemške voditelje. Tej vesti pa oporeka dejstvo, da je dr. Koerber, odkar je na krmilu avstrijske vlade, vedno sam izvedel vse politične in parlamentarne akcije in v tej

LISTEK.

Iz Tržiča čez javorniško sedlo na Grintovec.

(Dalje.)

Ivan ni bil mnogo poten, lahkokrili skoki mu niso bili delali mnogo težav, kakor tudi Zdravku ne, zato sta se pa tresla tem bolj, dočim je gospodu Zarnikovemu in meni pot kar lil po ohrazu in nama zakrival dalekovid. Počasi smo se pomirili. Lahna Zdravkova sapica, znak njegovega žitja, se je izpremenila v enakomerno dihanje in dobro je bilo. Tedaj pa se je usul iz ust Ivana — ravno njemu je bilo tega treba — tok groženj proti biku, grozovitih groženj, kako se bo maščeval, kako ga bo, ako ga še enkrat dobi v svojo pest, akoravno bik njegove pesti še od daleč ni videl. Meni je tedaj nehote prišel na misel francoski častnik Gérard, ki popisuje v svojem krasnem delu: La chasse au lior, kako grozijo Arabci v svojem varnem zavetju približujočemu se levu in mu privedajo vse primke, samo

častnih ne. Naenkrat se začuje rjovenje leva, blizu je, ženske skovikajo in se tresejo po šotorih, sicer hrabremu Arabcu upade pogum in tiho pošepeče svojemu rjavemu tovarišu: Kralj puščave. Nobenega glasu v duarju, semtertje vik šakala ali hijene, ki sledita levu in poberata ostanke kraljeve gostije.

Ko je Ivan prenehal, videč moj roga joči se obraz, udarili smo jo naprej in prišli čez dve uri visoko nad Štularjevo planino v češko kočjo. Koča je bila že drugje ob širno popisano, zato bo moj opis bolj kratek. Stoji 1600 metrov nad morsk gladino v varnem zavetju pod Grintovcem. Videl sem že mnogo koč nemških in slovenskih, in prenočeval v njih, pregledal, kako so urejene in pazil na postrežbo, zato lahko rečem, da je češka kočja v tem oziru jedna prvih. Cene pijam in jedlom so zelo zmerne, čaša čaja n. pr. velja 12 kr., pol litra vina 30 kr., k čemur seveda nekoliko pripomore razmerno nizka lega — Kredarica n. pr. stoji 900 m. višje — in lahka zveza s svetom. Dopisna knjiga in tarifi so pisani v treh jezikih, češkem, slovenskem in nemškem.

Največ pride sem Čehov, njim sledijo Slovenci, najmanj je Nemcev, kar se lahko razume. Tudi prostori so izborni urejeni. Zelo mi je ugajalo, da so tu tudi posebne sobice in ne samo velike sobe, najbolj pa, ko sem videl pri vstopu v kočjo viseti v kotu razpelo z našim Odrešenikom. V gorah se človek veliko rajše spominja na Boga nego v nižavi. Želeti bi bilo, da bi jo Slovenci bolj obiskovali, ravno tako Grintovec in druge gore v obližju. O tem še pozneje.

Nismo bili še dolgo v koči, ko smo imeli veselje radovati se nad krasnim naravnim pojavom, imeli smo nevihto ali hudo uro, ki je prihrula s Koroškega sem in razlila svoj žolč nad nami. Najprvo grobna tišina, vsa narava pričakuje z nekim trepetanjem, kdaj se bo začelo. Naenkrat udari v bližnjo smreko ali hrast, dež se ulije, strela sledi za strela, pa tu je vse drugače, kakor v nižavi, odmev poveča moč strele zelo, ves prizor je bolj strašen, pretresljiv. Zvečer smo imeli še čast, kratkočasiti se s prijaznim češkim duhovnikom Kubičkom, ki je šel drugo jutro na Kočno.

Spali smo dobro, kar je bilo tudi po-

trebno, kajti 6. avgusta smo morali dovršiti glavni del svoje ture, pot na Grintovec in na drugi strani doli v nižavo v Kamnik. Zgodaj zjutraj ob štirih smo jo pobrali naprej, noseč seboj prijetne spomine na češko kočjo in polne nahrbtnike. Predno smo odšli, zapisali smo se še v knjigo, da bo vsak obiskovalec kočje vedel, kdo smo bili, in se spomnil na naše junaške čine.

Bili smo zopet veseli, zelo dobre volje. To je jedno najboljših sredstev, ako hočemo narediti kako težavno turo. In k težavnim turam prištevajo tudi pot od češke kočje na Grintovec. Mnogo smo slišali in brali, kako nevarna in težavna je ta pot, zato smo mislili, da nas čaka najmanj na kakih desetih krajih gotova smrt, pa varali smo se.

Tukaj bi bilo treba nekaj omeniti, kar našemu hribohodstvu mnogo škoduje. Vsaka tura, najsi bo še tako lahka in brez nevarnosti, se takoj razglasi kot huda, nevarna in težavna, ljudje se samo strasio in naše planine so tako veliko manj obiskovane, kakor bi bile lahke. To ni prav. Tudi hoja na Grintovec ni taka, kakor jo slikajo in kakor se bere celo v alpskih knjigah.

dobi krona ni prišla v položaj, da bi pričela neposredno akcijo. Težavno delo torej prične dr. Koerber sam, če je pa tudi izvede, bo pokazala bližnja bodočnost.

Kardinal Rampolla povzročil zagrebške nemire!

Gorostasne budalosti se je iznebil te dni v Spljetu izhajajoči list »Jedinstvo«. S pomočjo Mladočehov je, kakor trdijo poučeni krogi, tako dolgo stikal za pravim povzročiteljem zagrebških nemirov, da ga je našel; in ta ni nihče drugi nego državni tajnik v Vatikanu kardinal Rampolla. Zgodilo se je pa to natančne takole: Vatikanu je bilo mnogo na tem, da se odvrne pozornost Hrvatov od svetojeronimske afere ter od glagolice (!). Kardinal Rampolla se je v to svrhu poslužil nadškofa Milinovića in ta je naročil (!) znanemu Luji Vojnoviću, naj spiše znani članek proti Hrvatom ter poskrbi za to, da se objavi v Belgradu in Zagrebu. Bil je to oni članek, ki ga je priobčil »Srbobran« in ki je potem povzročil tolike nemire. — To pa ni še najhuje. Nadškofa Posilović in dr. Stadler sta bila poučena (!) o stvari, a nista o tem ničesar sporočila škofu Strossmayerju, ki bi bil — kako lepó — gotovo preprečil to drzno početje. Da, tudi Madjarom prijazna vlada v Zagrebu je sodelovala (!) pri tej zaroti. — Kaj drugoga torej še treba: Hrvatje naj bodo previdni in prepričani, da je bila proti njim naperjena »vati-kansko-madarska-srbska koalicija«. — Tako je! Za jezuiti ter hrvatskimi škofi pride na vrsto Vatikan; kajpada le za one bedake, ki verujejo takim gorostasnim budalostim. Imenovani list sam izpočetka priznava, da ne veruje povsem iz znane mu kovačnice došlemu spisu, konečno pa vkljub temu pripomni: »Na tem svetu je vse mogoče!«, češ nekaj se bo že prišlo, in bolje je nekaj, nego nič.

Nemški carinski tarif.

Sedaj je tudi uradno določeno, da se snide nemški državni zbor dne 14. oktobra. Kakor je naznanil predsednik grof Ballestrem, bodo v prvi seji na dnevnem redu došle peticije, potem se pa takoj prične razprava o carinskem tarifu. S tem je pa tudi določeno, da pride predloga o carinskem tarifu že dobro obdelana pred poslansko zbornico. Dotična komisija se je sšla k posvetu pred dobrimi štirinajstimi dnevi in v tem kratkem času je završila drugo branje carinskega tarifa. Delalo se je torej z veliko naglico, kajti za drugo branje so potrebovali le nekaj dni več, kakor za prvo mesecev. Opozicija je v zadnjih dneh skoro popolno umolknila. Sedaj je na dnevnem redu le še carinski zakon. Razni poslanci bodo sicer izkušali še prodreti z nekaterimi predlogi ter vladi nekoliko zastaviti pot, toda ostalo bo večinoma le pri poizkusih. Za kulisami je že določeno, kaj se sprejme in kaj ne, in torej ti predlogi ne bodo povzročali nobenih posebnih zaprek. Soc. demokratje prete sicer v najskrajnejem slučaju z obstrukcijo, toda na uresničenje te grožnje nihče prej ne misli, dokler se v resnici ne pojavi. V takih razmerah se bo vlada lahko pripravila na od-

Najprvo smo korakali skupno s češkim duhovnikom in njegovim vodnikom — mi nismo imeli nič vodnika, ker nam ga ni bilo treba — po kamenju, dokler se pot ne cepi. Tu smo se poslovili od duhovnika, ko jo je pomaknil proti Kočni, dočim smo jo mi udarili po našem hribu in sicer od začetka čez sneg, ki pa ni posebno strm, torej tudi ne nevaren. Nadalje se vije steza, ki je zelo dobro izpeljana, po skalovju vedno višje in višje. Tudi tu ni nobene nevarnosti. Nekatera mesta so sicer sama na sebi nekoliko opasna, pa tu dobiš vselej kak železen kavelj ali žico, da se popneš mimo. Previdnosti je treba in nič se ti ne more zgoditi. Najbolj previdno smo pa morali stopati čez sneg, na katerega smo naleteli pozneje. Vije se v dolgih progah po grapah nizdolu in je navadno precej strm. Ravnat se mora tako: Zasadi palico vedno v ono stran, kjer je gora, globoko v sneg in si naredi s čevljem dobro stopnjo, zatem drugo itd. Še bolje je, ako imaš cepin (Eispickel). S tem si lahko tudi po zelo trdem snegu in ledu narediš stopinje, ki ti olajšajo pot. (Dalje prih.)

poved trgovinskih pogodb koncem tekočega leta ter s tem izpolnila svojo ter željo večine parlamentarnih strank. Sicer se od zunaj, posebno z avstrijske strani še vedno dela na to, da se pogodbe podaljšajo za eno leto, toda Nemčija bo imela v rokah potrebno orožje in se bo kaj nerada odrekla vspehom, ki jih pričakuje v prihodnji carinski vojski.

Burski generali pri cesarju Viljemu.

Berolinski krogi se sedaj obširno pečajo z obiskom burskih generalov na berlinskem dvoru. Uradno se javlja, da ta vsprejem še ni definitivno določen. Zastopniki burskega naroda morajo prej izpolniti pogoje, ki jih stavijo v tem oziru Angleži. Anglija pred vsem zahteva, da se generali ne predstavijo nemškemu cesarju sami, marveč v spremstvu angleškega poslanika. Generali so, pravijo, angleški podaniki in glasom mejnarodne pogodbe smejo le v spremstvu zastopnika dotične države, kateri pripadajo, zaprositi audience pri kakem vladarju. — Bržkone bodo Angleži tudi drugim evropskim dvorom stavili enake zahteve. Ker burski generali še niso sprejeli tega pogoja, vsprejem na berlinskem dvoru še nikakor ni določen.

Angleški minister o bodočnosti Burov.

V Bristolu je imel angleški zakladnik Hicks Beach predvčeranjim politiško važen govor, v katerem se je tudi dotikal usode Burov v Južni Afriki. Rekel je mož mej drugim: Južna Afrika dobi v kratkem samostojno vlado, če burski voditelji ne bodo še nadalje poslušali slabih prijateljev in svetovalcev na evropskem kontingentu. Dober izgovor! Dolgo časa so iskali katerega pametnega razloga, da bi mogli zavleči izpolnitev dane obljube ob sklepanju miru, sedaj se pa sklicujejo enostavno na evropske svetovalce. In vendar doslej niti eden izmed v Evropi bivajočih burskih generalov ni podal le ene izjave, ki bi svedočila, da se Buri nočejo udati v usodo.

Iz brzojavk.

Hrvatski ban Khuen-Hedervary se je včeraj povrnil z letovišča v Zagreb. — Avtonomni carinski tarif pride še letos v parlament ter stopi pred koncem leta v veljavo. Vsled tega ne bo potreba podaljšati trgovinskih pogodb. Če bo le res! — Staudingerjeva afera v parlamentu. Vsenemška glasila naznanjajo, da se prične takoj v prvih dneh zasedanja poslanske zbornice razgovor o teku obravnave pred ljubljanskim sodiščem. — Loubet ne potuje v Rim. Listi poročajo, da je imel vati-kanski zastopnik v Parizu vspeh ter pregovoril Loubeta, da ne obišče ital. kralja. Loubet noče žaliti sv. očeta, ker tako potrpeljivo molči nasproti kongregacijski gonji. — Francoski parlament se snide dne 14. oktobra. Vlada je že pripravila proračun. — Revizija švicarske ustave. Revizija se tiče državnega prispevka posamnim kantonom za šolske namene. — Španski kralj proti vlad. Kralj Alfonz ni hotel podpisati nekega dekreta, ki ga mu je predložil vojni minister Weyler. Razpor mej krono in vlado je pomenljiv, posebno sedaj, ko so na dnevnem redu verska vprašanja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. oktobra.

Petindvajsetletnico praznuje »Cecilijino društvo v Ljubljani« v četrtek, dne 8. novembra. Ta dan bo pri sv. Jakobu slovesen »Requiem« za umrle ude, v stolnici pontifikalna sv. maša, slavnostna seja in potem XII. občni zbor. Popoldne bo petje v frančiškanski cerkvi in koncert na prenovljenih orglah. — V orglarsko šolo je bilo letos sprejetih po preizkušnji 10 novih učencev, tako da je zdaj vseh skupaj 20.

Dr. Tavčar v Hotedrščici je priznal, da bi bilo slabo za narodne naprednjake, ako bi prišlo do občne volivne pravice. Boje se torej liberalci ljudstva. Pa ne samo z besedo, ampak tudi v dejanju so pokazali, da imajo strah. Pred tremi tedni so razglasili po Idriji in okolici, da bode liberalen shod dne 14. septembra v Godoviču, 1818

terem bode govoril dr. Tavčar. In res, prišli so domačini in sosede, Doljani, Hotenci in Idričanje, da bi poslušali; celo liberalne dame iz Idrije so posetile ta dan Godovič. Nekdo je prinesel pod pazduho cel sklad pisem, da bi jih predložil naprednemu govorniku. Pa ni bilo shoda, ker ni bilo gosp. dr. Tavčarja! Naslednji teden so liberalci napovedovali, da bode shod 21. septembra v Črnem vrhu in da pride dr. Tavčar. Pripravljali so se, pa že manj, češ, morda bomo zopet »nafarban«. Shoda res ni bilo — sedaj tudi veste, zakaj je bilo v Hotedrščici malo poslušalcev. Še celo iz Idrije jih je šlo ta dan menda ravno devet v Hotedrščico. »Narod« je pisal, da je bilo na shodu ravno 363 moških in 100 žensk. »Dober prijatelj« pa nam je danes doposlal fotografijo shoda v Hotedrščici. Na tej fotografiji smo našli 98 moških in 27 žensk. Mogoče, da je »Narodov« poročevalec štel tudi osebe doma za pečjo.

Osebnosti. Premeščen je vojaški nadzdrav. g. dr. Ad. Hubinger od 3. domobranskega polka v Gradcu k 27. domobranskemu polku v Ljubljano. — Bivši ravnatelj češkega narodnega gledališča v Pragi g. F. A. Subert je imenovan ravnateljem češkega narodnega gledališča v Brnu. — Okr. glavar pl. Suppanchich je premeščen iz Ljutomerja v Mozirje, kjer prevzame vodstvo pol. ekspoziture. — Okr. nadkomisar pl. Lehmann je iz Mozirja premeščen v Celje.

Zaupen shod. Iz Rajhenburga se nam piše: Včeraj se je tu vršil zaupni shod najveljavnejših mož brežiškega, sevnškega in kozjanskega okraja. Vabljeni so bili vsi stanoviki, ki so se v precej obilnem številu odzvali vabilu. Navzoči so bili zastopniki mnogih občin, 17 jih je pa poslalo pismenim potom svoje izjave, enako mnogo zadržan' h oseb. Predsednikom je bil izvoljen posestnik Jožef Zalokar, podpredsednikom župan Martin Volavšek, tajnikom pa župnik Jožef Cerjak. Sklicatelj shoda g. Jožef Žičkar pojasnjuje žalostni položaj slovenskih deželnih poslancev, za katere kot zastopnike tretjine štajerskega ljudstva v Gradcu nimajo družega, kakor preziranje, zasmeh in zaničevanje. To poniževanje od Nemcev, katerim je pritrkovala še vlada, je poslance primoralo v abstinenco. Shod odobrava dosedanje taktiko deželnih poslancev. Nate pride na glasovanje kandidatura prihodnjega dežel. poslanca. Vsi zborovalci in vse pismene izjave občin so kakor en mož zag. Žičkarja, ki tudi kandidaturo prevzame. Gledé event. vstopa v dež. zbornico zborovalci prepuste kandidatu preste roke.

Zaupna shoda štajerskih Slovencev sta danes v Mariboru in Celju. Na shodih se bodeta določila kandidata namestu č. g. Lendovska in dr. Serneca.

Shod v Gornjem gradu. V nedeljo dne 5. t. m. bo ob 3. uri popoldne v Gornjem gradu v Mikuševi gostilni poročal g. poslanec vit. Berks o svojem delovanju v državnem zboru. Ker je na dnevnem redu železniško vprašanje Rečica-Gornji grad Kamnik, se pričakuje mnogobrojne udeležbe.

Ljudski koledar »Slovenske krščansko-socialne zveze«. Odbor »Sov. kršč. soc. zveze« je sklenil izdajati vsako leto »Ljudski koledar«, v katerem bo letno poročilo o delovanju nepolitičnih slovenskih društev, navodi za poslovanje, statistika i. dr. Ta koledar bo posebno dobro došel izobraževalnim in delavskim našim društvom in njihovim društvenikom. Urejen bo jako praktično, tako da bo nekaka pomožna knjižica posebno za društvene odbornike. To naznanjamo radi tega, da naša izvangospodarska nepolitična društva odslej za piske občnih zborov redno pošiljajo »Slovenski kršč. soc. zvezi«, na naslov stolnega vikarja č. g. Luke Smolnikarja, da bode tako tekom leta mogoče sestaviti res pregledne sestavke o našem gibanju. Razume se, da koledar za leto 1903 še ne izide. Prvi letnik se prične za l. 1904. Naj bi društva tekom leta z živahnim delovanjem omogočila, da bo »Ljudski koledar« prinesel radostno sliko o delovanju vseh naših društev.

Značilna prepoved. Od zanesljive strani poročajo »Edinosti«, da se je sprevodnikom na novi openski železnici izrecno

prepovedalo govoriti slovenski!! In to pod globo petih kron!

Nemštvo v Ljutomeru. Iz Slov. Gradca je v Ljutomer premeščen okrajni živinozdravnik Schmied. Nemški listi z veseljem naglašajo, da se je s tem nemštvo v Ljutomeru ojačilo.

Smrt v parni kopeli. O nenadni smrti zlatomašnika č. g. Jurija Klančnika se sedaj poroča, da je bil v soboto v parni kopeli. Ko je šel po stopnicah, mu je spodrnilo in padel je tako nesrečno, da si je pretresel možgane. Se isti dan je umrl.

Iz Višnje gore se nam poroča: Pri komisijonalni obravnavi za razširjenje tri-razrednice v štirirazrednico in za zgradbo nove šole v Višnji gori so navzoči interesi enoglasno pritrdili, da je treba štirirazrednice in nove zgradbe. Ker je mestna občina brezplačno ponudila svojo mestno hišo za šolo, bo tam šolska občina sezidala novo šolo, katera bo gotovo mestu v kras. — Prošlo nedeljo je bilo 20 let, odkar se je gospod Omahen naselil v Dedendolu pri Višnji gori. Čestitamo!

Vsenemštvo v Trstu se organizira. Sedaj je vlada potrdila pravila novega nemškega »Turnvereina« v Trstu. Prihodnji mesec se vrši ustanovna slavnost.

Razmere v Zagrebu. V vladnih krogih se zatrjuje, da bo preki sod trajal še tri tedne. Vlada meni, da se duhovi še niso pomirili.

Dar. Povodom odhoda blagega šolskega prijatelja, preč. župnika in vestnega kateheta gospoda Antona Žnidaršiča iz Osilnice v Belo cerkev podaril je isti tukajšnji šolski knjižnici petdeset zvezkov knjig različne, za mladež jako poučljive vsebine. Za ta veliku-dušni dar šteje si podpisano šolsko vodstvo v prijetno dolžnost, da v imenu siromašne šolske mladine preč. gosp. darovatelju tem potom izreka srčno zahvalo. Srčno pozdravljeni, preč. g. prijatelj šole in iskreno zahvalo Vam kliče tem potom: Šolsko vodstvo v Osilnici, dne 30. kimovca 1902. — František Povše, šolski vodja.

Železnico Grobelno-Rogatec bodo v kratkem pričeli graditi.

»Il popolo« se imenuje nov list, ki je prišel včeraj izhajati na Reki.

V Ptuj so danes otvorili Nemoi nemški »Münchenheim« in nemško deklisko meščansko šolo.

Gosp. dr. Karol Pečnik v Aleksandriji je pristopil kot sodrug k tvrdki S. Bensilum. Eksport posebno kranjskih in štajerskih pridelkov mu jako dobro vspeva. Sedaj potrebuje več vagonov kovanja. Istotako se peča tvrdka z drugimi ređmi n. pr. z usnjarijo (posebno dober kup »pčel« gre izvrstno) itd., sploh se da spečati vse pridelke, ki gredo v Trst. Gosp. doktor poroča dalje, da veletvrdka S. Bensilum gre rada vsakemu na roko ter daje tudi rada poduk, kako in kaj, kar kdo potrebuje. Poskus nič ne stane, ako se pa kaj najde, je vendarle vredno.

Novo vojno ladijo »Babenberg« spuste v Trstu v morje v soboto 4. t. m. Vojna ladija »Budapest« je priplula v Trst, da prisostvuje tej slavnosti.

S Trsata se poroča, da so naznanili drž. pravdnistvu v Ogulinu napad grofice Ane Nugent na njenega brata grofa Lavela, ki se je povrnil na Trsat.

Kamnoseki v Trstu štrajkajo. Ker se niso gospodarji — »ponžali« niti toliko, da bi dali vsaj odgovor svojim delavcem-kamnosekom, zahtevajočim zboljšanje dose-danjih razmer, so kamnoseki v Trstu z več-rajšnjim dnem stopili v štrajk.

Velika eksplozija v Trstu. V Trstu se je v stanovanju predsednika mestne plinarne in mestnega svetovalca Benussija raz-pršila plinova cev. V tistem času so bili doma soproga rečenega gospoda in usluž-benci. Gospa Benussi se je podala v eno sob z žveplenko v roki. To pa je povzročilo eksplozijo in hkratu je bila vsa soba v ognju. V sobi se je namreč nahajal plin. Eksplozija je porušila strop sobe in valed tega je ogenj udaril tudi v četrto nadstropje. Prihitevi gasilci so pogasili ogenj. Soproga gospoda Benussija je močno ranjena po obrazu in na rokah in ima ožgane lase.

Dva lista ustavišena. Zagrebški listi poročajo, da je državno pravdnistvo ustavilo daljnje izdajanje soc. demok. raških listov

»Slobode« in »Nove Slobode«, češ, da sta oba lista »de facto« eden list, kateremu pravi urednik je V. Korač, a da sta na obeh listih označena kot urednika le »slamnat mož«, ki nista sposobna za urejevanje listov.

Svinjska kuga je zopet razširjena po nekaterih občinah dolinjskih. Tako se nam poroča, da je bilo zadnji čas v ambruški in zagraški občini pobitih okoli 100 okuženih in sumljivih prašičev. Za tamošnje prebivalstvo je to hud udarec, osobito sedaj na jesen, ko imajo posestniki razmerno največ svinjske krme. To je zopet dokaz, kako Ogri izvajajo svojo nagodbo! Opozorjamo pa dotične posestnike na razglas dežel. vlade, ki določa za III. četrtletje vrednostno tarifo za vsak klg. žive teže zdravih in okuženih prašičev, ki se pobijejo. O d s k o d n i n a znaša za prašiče deželnega plemena do 3 mesecev 150 K za vsak klg., za rejne prašiče do 1 leta 130 K, za prašiče nad 1 leto 110 K. Odškodnina za rejne prašiče iz križanja z angleško pasmo in sicer do 3 mesecev 160 K za vsak klg., do 1 leta 140, za prašiče nad 1 leto 115. Odškodnina za prašiče čistega angleškega plemena znaša do 3 mesecev 210 K za klg., do 1 leta 170, nad 1 leto 130. Ta tarifa velja za zdrave prašiče, ki so bili uradoma zaklani, za okužene prašiče pa se daje brez drobu samo polovica navedene vrednostne tarife. Za plemenske prašiče pa je določenih še 25% dodatka k navedenim odškodninam.

Nova tovarna v Gorici. Tvrška Josip Gorup v Gorici otvori tovarno za umetni led. Tovarba bo stala v Tržaški ulici tik Gorupove pivarne.

Zgubil se je. Jože Suhadolec, posestnikov sin na Dobrovi, peljal se je v nedeljo s svojim očetom Frančiškom Suhadolcem na sejem v Bučko. Na Zidanem mostu sta morala prestopiti v zagrebški vlak, a prišla sta k vlakom v hipu, ko je že odhajal. Oče je še prišel v voz, sin pa je ostal nazaj. Do danes še ni prišel domov in nihče ne ve, kje se nahaja.

»Dante Alighieri«. Na zborovanju laške šolske družbe »Dante Alighieri« v Sieni je predlagal v imenu florent. družbe Barbera sledečo resolucijo: »13. skupščina »Dante Alighieri« odobrava besede predsednika, ki jih je izrekel v korist dalmatinskih Lahov, katerim pošilja bratske pozdrave in prosi glavno vodstvo, naj »Dante Alighieri« odpošlje svojega zastopnika na slavo v Šibenik, ki se priredi ob priliki stoletnice smrti Nikole Tommasea.« Ta resolucija je bila sprejeta z največjim navdušenjem. — V imenu laške vlade rekel je Bacceli med drugim: »Danes ne stremé kralji in narodi po uničevanju, temveč po ustvarjanju. Mlada Italija je lahko ponosna na svoja dela; njeni učenjaki in umetniki so čislani zunaj meje. Ali njena pot je še dolga; kakor so po vsem svetu njeni sinovi, tako mora biti tudi laški duh. Najboljše sredstvo v dosegu tega je pa jezik. Ko je bila na skrajnem vzroku jedino le naša trgovina, bil je poznan in razširjen naš jezik. Če pa je jezik mogočno sredstvo, je pa naš laški jezik še mogočnejši od vseh drugih jezikov. Mi se moramo torej truditi, da bomo širili naš laški jezik povsod, in na tem delu je družba »Dante Alighieri« vladar dragocena pomoč in tolažba. Z veseljem sem zapazil, da v raznih državah uče po šolah laški jezik; presrečen sem videl, da raste število učencev po laških šolah v inozemstvu, in v največje zadoščenje v mojem življenju mi je, da je ministerstvo za zunanje posle poskrbelo, da bodo naše šole v inozemstvu vedno bolj narodnega značaja. Sredstva, s katerimi razpolagamo, ne odgovarjajo zahtevam milijonov Lahov, ki so po vsem svetu. Učenje laškega jezika je duša, ki vzdržuje vedno ljubezen do domovine. Zraven avstrijskega »schulvereina«, zraven nemškega »schulvereina«, zraven »Alliance française«, zraven »società di San Cirillo e Metodio« ima vredno mesto naša »Dante Alighieri«. Vi širite laški jezik in pri tem delu vas bo podpirala vlada. Ko so nas za časa suženjstva držali v jarmu s tujim orožjem, razkosane radi domačih preprirov, ko nam je bila zginila domovina, ko so naši pesniki jokali in tarnali, tudi takrat ni bilo vse zgubljeno, ker ohranili smo si bili jezik; telo je bilo morda mrtvo, a duh je bil živ, če je bil živ jezik. Ali sedaj, ko so nam dali naši očetje ono življenje, od katerega

mного časa ni ostalo drugega, nego sladki jezik, sedaj ne smemo pozabiti našega jezika, ki je skozi stoletja naznanjal vsemu svetu: Italija čaka.« — Da, Italija čaka, da ji zrelo jabolko samo pade v naročje.

Ustanovnega občnega zbora laškega dijaškega društva »Innominata« udeležilo se je 100 laških dijakov. Predpoldnevom je sprejel tržaški župan deputacijo v imenu Trsta. Opoldne je bilo zborovanje v gledališču »Filodrammatico«, kjer so si pa prišli v lase z zastopnikom vlade radi sledečih besed, ki jih je izustil podpredsednik: »Radi prokletih razmer, v katerih so Lah v Avstriji...« Zborovalci so sklenili, naj hodijo vsi laški visokošolci na univerzo v Inmost. Prihodnji občni zbor bodo imeli v Pazinu. Govorila sta državna poslanca Hortis in Bennatti. Prvi je govoril o lepem imenu ljubice in svetem imenu Rima, drugi pa je rekel, da bo odmeval iz stolpa sv. Justa glas zmage italijanstva. Na banketu so prečitali pismo onega d'Annunzio, ki imenuje »Lego Nazionale« iredentovsko; v tem pismu piše, da so vsi združeni za zadnji cilj. Opozarja jih na Pazin; zidovi koloseja v Pulju ponavljajo vedno morju ime: Rim. — Za to navduševalno pismo odposlali so mu brzojavko. Navdušenje je bilo toliko, da so se proti koncu sprli. Ob igranju himne sv. Justa v gledališču »Fenice« so končali to svoje prvo laško zborovanje. Radovedni smo, kaj vlada poreče na te zahteve.

Kava na mesto prežgane juhe. Glavno vodstvo javne dobrotvornosti v Trstu je sklenilo, da od danes naprej bodo v mestni sirotišnici dobivali za zajutrek kavo mesto prežgane juhe. S tem se povišajo stroški za 7500 K na leto.

Oproščen napadalec. Poročali smo, da je brivski pomočnik Robert Fritz iz Kočevja 4. maja v Bremenu trikrat ustrelil na neko deklico iz Stare cerkve pri Kočevju, ki je zbežala v Bremen, da se ogne njegovemu zasledovanju. Zadel je ni. Na Nemškem so ga oprostili, češ, da ni pri zdravi pameti.

Kopališče Sestlan. Poslovna doba poletnega poštnege in brzojavnega urada »Morsko kopališče Sestlan« se je do 15. okt. t. l. podaljšala.

Pozor! Piše se nam: V občini Ržiše pri Zagorju ob Savi in v okolici prodajal je nekdo sv. pismo, ki pa ni potrjeno od prečastitega knezoškofijstva in tudi nima nikakih opomb. Vseled tega je po cerkvenih določilih navadnim ljudem, ki se ne bavijo z bogoslovjem, prepovedano čitati tako sv. pismo. Tu opozarjamo velečastite duhovne sobrate po deželi, posebno v okolici Zagorja ob Savi, da naj ob priliki opozarjajo svoje vernike na dotično cerkveno določbo.

Zastava hrvatske narodne zajednice v Ameriki. Iz Alleghenya poleg Pittsburga v severni Ameriki se poroča, da so te dni ondaj blagoslovili zastavo narodne hrvatske zajednice. Udeležilo se je slavnosti 180 delegatov.

Kolera v Egiptu. Iz Aleksandrije, 26. sept. Uradno poročilo našteva 33.849 slučajev kolere, 28.359 umrlih, 4250 ozdravljenih. Kolera zdaj polagoma pojenjuje v Aleksandriji, povprečno število na dan je 30 slučajev. V minolem tednu je izmeje naše kolonije 16letna Slovenka nevarno obolela na kolero; po noči sem jo previdel in zdravnik je izjavil, da ne preživi noči — vendar zdaj je že iz nevarnosti. V naši cerkvi smo opravljali devetdnevnic v čast sv. Roku za odvrgnenje kolere. Vsak dan je prihajalo k njej mnogo vernikov. V pondeljek je bil sklep s slovesno sv. mašo, katere so hotele biti posebno udeležne naše Slovenke.

Neznani utopljenec. Med Št. Petrom ob Sodi in Poljanom v Furlaniji so potegnili meseca julija iz soče truplo neznanega človeka, ki je mogel biti star 30 do 40 let, kolikor se je dalo sploh konstatovati, ker truplo je bilo že nekoliko razpadlo in razjedeno, da ni bilo mogoče popisati isto natančneje. Vse poizvedbe, kje bi bil oni človek, so ostale doslej brez uspeha. Kdor bi kaj vedel, naj sporoči glavarstvu v Gradišču.

Ljubljanske novice.

Slavnost 50letnice ljubljanske realke se vrši prihodnjo soboto. Ob 10. uri dopoldne je slovesna služba božja v nunski cerkvi. Ob 11. uri je šolska slavnost, pri kateri bo več govorov. Pela se bo nova Försterjeva skladba in Beethovenova »Čast Bogu«. Ob 1. uri je obed. Bivši gojenci realke imajo pristop k obedu, ako se naznanijo tajniku pripravljalnega odbora c. kr. realnemu učitelju g. Karolu Schrantzerju in pošljejo 10 K za vstopnico. Prostor, kjer se obed vrši, naznamo jutri. Našemu uredništvu so poslali samo nemško vabilo.

Kozlička na sprejehu. Na Dunajski cesti nasproti pokopališču je danes ponoči paznik A. Lukman ustavil dva kozlička, ki sta hotela brez gospodarja v mesto. Kozlička se nahajata sedaj pri pazniku. Najbrže sta kje ušla.

Tujec z revolverjem. V Beličevi gostilni na Dunajski cesti pil je včeraj na večer neki tujec, ki se je vedel prav sumljivo. Vzel je iz žepa samokres in ga nabasal. Ko je natakarica to opazila, je zbežala iz gostilniške sobe in je šla klicat gospodarja, ki pa je poklical policaja. Gast je bil že odšel, ko so ti prišli nazaj v sobo. Pozneje je policaj tujca dobil na cesti in mu odvzel revolver, ker ni imel orožnega lista.

Iz kazine ukradene so bile meseca januvarija t. l. g. Ludoviku Herzmannu gosli. Sedaj so gosli dobili pri trg. pomočniku J. Derdaru, ki je gosli kupil od starinarja Prekuha. Starinar se več ne spominja, kdo mu je prinesel gosli na prodaj.

Koncert društvene godbe bo danes 2. t. m. pod vodstvom kapelnika Vanička v restavraciji »pri Loydu«. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za nečlane 15 kr.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 5. oktobra veliko veselico s petjem in srečolovom v Sokolovi dvorani »Nar. doma«. Pri veselici sodeluje sl. vojaška godba c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev, št. 27. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: za osebo 1 K, za rodino treh oseb 2 K in za rodino več kot treh oseb 3 K. Društveni člani so vstopnine prosti. — Vspored: 1. Godba. 1. I. pl. Zajc: Jugoslovanska overtura. 2. R. Wagner: Zbor božjepotnikov in pesem vernikov iz opere »Tannhäuser«. 3. Parma: Medigra iz opere »Ksenija«. 4. Leibold: »Hrvatski dom«, potpourri. 5. Ferd. Korb: »Ljubavni spomini«, valček. 6. Dr. Ipavec: »Domovina«, pesem. 7. Rosenberg-Ružič: »Cvetke«, polka. 8. Kovač: »Godbeni beležki«, potpourri. 9. Zdenec: »Slavaka«, četvorka. 10. Smetana: »Glumadi«, koračnica iz opere »Prodana nevesta«. II. Petje: 1. A. Haidrich: »Hercegovska«. 2. A. Sachs: »Pastir«. 3. V. Hauda: »V slovo«, čveterospjev. 4. F. S. Vilhar: »Na vrelu Bosne«. III. Srečolov. IV. Ples. — Kakor se razvidi iz vsporeda, je ta zelo raznovrsten in bode gotovo privabil mnogo občanstva. Dobitki za srečolov, ki so jih nam poslale ljubljanske, dalje tu in inozemske tврde, so prekrasni in smelo trdimo, da presegajo vse na dosedaj prirejenih enakih veselicah. Ti dobitki so v nedeljo od 10. ure naprej v »Sokolovi« dvorani »Narod. doma« razstavljeni in si jih slav. občinstvo lahko ogleda.

Prememba posestva. Hišo št. 60 v Spod. Siskih, doslej last gospe Mar. Snoj, je kupil vlakovodja na drž. železnici gospod Mih. Ažman.

Konji na hruski! — Kričeče razmere na sv. Martina cesti. V pondeljek dopoldne okoli 5. ure pripelje na Martinovi cesti Rancingarjev hlapec z velikim selilnim vozom, nasproti pa privozi hlapec zaloge Puntigamske pivarne ravno na križišču Jenkove ulice. Oba voza sta bila težko obložena. Ker je ta cesta od mestnega cestnega odbora tako uzorno uravnana, da se le po sredi ceste more brez nevarnosti voziti, sta se oba voznika bala zapeljati h kraju, kjer so globoki jarki. Hlapec puntigamske pivovarne se je umaknil proti Jenkovi ulici, a v tem hipu požene težko obloženi voz proti Kržanovemu vrtu, in ubogi konji so obviseli: eden na hruski, da je samo z zadnjimi nogami bil na zemlji, drugi pa na trebuhu čez ograjo in tudi v hrusko zapleten. Uboga žival je hudo trpela, ker sta oba konja krvavela. V hipu se je nabralo na stotine ljudi, ki so gledali grozni prizor. Ženske in otroci so jokali, moški so hoteli pomagati rešiti ubogo žival. Hrusko so obžagali, ograjo presekali in podrli tako; da so po preteku kakih 15 min. enega konja potegnili na vrt, drugega na cesto nazaj. Kdo je tega kriv? Kdo povrne škodo? Hlapec ne more in je tudi skoro čisto nedolžen. Tako se na tem kraju množe nesreče. Pred kakimi 14 dnevi je peljal nekdo visoko obložen voz s stisnjeno slamo. Revez je opiral voz, a v tem hipu mu zdrse in pade ravno pod voz; k sreči so se konji ustavili. Čez nekaj dni pozneje pelje drugi prage. Pri hiši št. 26 se voz zvrne in pragi zlete na vse strani. Na vratih so stale ženske z otroci, ki so se komaj umaknile večji nesreči. Ker je ravno na tej cesti tako velik promet s težko obloženimi vozmi in toliko

ljudi pešcev, šolarčkov in drugih otrok, je čuda, da se do sedaj večje nesreče niso pripetile. Nikdar pa v takih slučajih ni videti kaknega redarja, da bi mestnemu magistratu poročal, kako nujno potrebno je, kaj storiti na tem zapuščenem kraju. Drugod se delajo dostikrat manj potrebne reči, tukaj pa nas ne vidijo za drugo, kakor kadar je treba plačevati ogromne občinske doklade.

Iz bolnice. Andrej Tomažič, 53 let star, oženjen delavec v Colu, je pred tremi tedni doma padel in si spahnil desno nogo v členku. Noga mu je sedaj močno otekla in morali so ga pripeljati v bolnico, da mu tukaj nogo uravnajo. — Ivan Novak, 32 let star, hlapec pri Praprotniku v Kolodvorskih ulicah št. 37 je šel včeraj dopoldne po lestvi na hlev. Naenkrat se zlomil eden klin in Novak je padel na tla in si zlomil desno nogo. Preneli so ga v deželno bolnico. — Janez Černigoj, 51 let star, oženjen, delavec iz Ollice, občina Ajdovščina, je včeraj popoldne pri nakladanju tramov ponesrečil. Padel je na njega tram in ga na desni nogi tako poškodoval, da so ga morali takoj odpeljati v bolnico.

Kotiček za liberalce.

»Nobenega mandata!« Ta beseda je ušla iz ust voditelju liberalcev v Hotedršici. Mi smo jo vjeli, in zdaj se »Narod« zopet strašno jezi. Hluduje se nad »brezvestnimi popi, ki agitujejo s peklo« in ne privošči toli zaslužni nemško-slovenski liberalni zvezi dragocenega življenja. Katol. narodne poslance imenuje ta list »inteligence« — »bastardke ljubljanskih kovarjev«. Vso korajžo si je zbrala liberalna pamet skup, da zasoli zopet eno dr. Šusteršiču, in posrečilo se ji je, spraviti iz stanjenih prsi jecljavi klic: »Klerikaleci pač nikdar ne dožive, da bi mi s tisto radostjo zlezli pod Šusteršičev podplat, kakor so zlezli nezreli naši soc. demokrati.« Torej da bodo zlezli »pod Šusteršičev podplat«, tega nič več ne taje, samo to nam še zagotavljajo, da se to »lezenje pod podplat« ne bo vršilo »z radostjo«. Verjamemo. Vendar se zdi, da je obstrukcija nekoliko zbistrla liberalno pamet, kajti »Narod« zopet piše, da bi po splošni in enaki volilni pravici v celi kranjski deželi ne dobili niti enega mandata. Če sami tako pravijo, mora že res biti!

S v o b o d a i n o m i k a. »Učit. Tov.« poroča o tržaški skupščini »Zaveze« tudi o sporu med našimi »inteligentnimi« in istrskimi učitelji. V imenu istrskih učiteljev je namreč učitelj Dubrovič protestiral proti janičarskemu delovanju liberalnih učiteljev na Slovenskem ter je rekel, da geslo »Zaveze« naj bode: »Mir, sloga, ljubav!« To so ga zasmehovali naši »inteligentni«! Tisti Gangl, ki povesti piše za družbo sv. Mohorja (!), je zasmehoval Dubroviča, da »mu je to naročeno, kar govori, in da se za hrbti istrskih učiteljev plazijo črne sence«. Ko se je ponorčeval iz »stare pesmi o slogi«, je rekel »izobraženec« o »Učit. Tovarišu«: »Vedno mu je bila sveta naloga, da se bojuje za svobodo šole in omike«. Mi smo se začudili, ko smo to brali, kajti v tem ne posebno ponižnem listu smo mesto svobode vajkar našli terorizem, mesto omike s u r o v o s t i n m e s t o i z o b r a z b e j a k o n i z k o s t o p i n j o d u š e v n e g a r a z v o j a.

Učiteljski profesorji. »Učiteljski Tovariš« piše v svoji obče znani zavednosti: »Zelimo, da bi se blagovolili p. i. gg. profesorji udeleževati učiteljskih zborovanj, zakaj s tem bi pokazali, da je oni »umetno« zgrajen most, ki se spenja med ljudskim in srednješolskim učiteljstvom, le prazna pena. A žalibože, da je takih srednješolskih učiteljev prav malo, zakaj premnogi stoje pač še vedno na akademskih tleh, a ne na stališču realnosti in socialne probujenosti.« Torej, profesorji, povsopnite se vendar do »stališča realnosti in socialne probujenosti« kakaga — Jelenca!

Književnost in umetnost.

»Avstrijska Leonova družba«.

Letos je imela ta znanstvena in umetniška družba svoj občni zbor z javnimi predavanji v Bregenzu. Poročilo tajnika vaeučiliškega profesorja dr. Schindlerja priča o njenem obsežnem in pridnem delovanju. Zdj ima »Leonova družba« 2741 članov. V enajstih letih svojega obstanka je izdala za različne književne in umetne publikacije 195.000 K. Stipendij dijakom je izplačala 28.400 K.

Družba daje zdaj preiskovati vaticanski arhiv. Njeno glavno glasilo je list »Die Kultur«, ki izhaja v 3200 izvodih. Zgodovinskih razprav je izdala »L. dr.« že večje število. Med njimi največja je »Quellen und Forschungen zur Geschichte, Cultur und Sprache Oesterreichs und seiner Kronländer«. Te zbirke je izšlo doslej 8 knjig. Pripravlja se izdaja virov za avstrijsko cerkveno zgodovino. Poljudna knjižnica »Die allgemeine Bücherei« šteje že 42 snopičev. To je prav primerno berilo za rodino. Namerava se nova izdaja del p. Abrahama a Santa Clara. Z naslovom »Theologische Studien« izhaja

vrsta strokovnih razprav iz vseh delov bogoslovne vede. Proti protestantskim svetopisemskim komentarjem izdaje „L. dr.“ svoj veliki znanstveno-praktični komentar. Zbirka knjig „Das sociale Wirken der katholischen Kirche in der österr.-ungar. Monarchie“ obsega že socialni popis 7 škofij. Družba se trudi posebno za izdajo dobrih svetih podob. Ker se ravno na tem polju toliko greši, hoče „L. dr.“ po ceni preskrbeti ljudstvu zares umetniške, v vsakem oziru dostojne svete podobice. Da se pospeši krščanska umetnost, so se razpisavale nagrade za načrte oltarjev, cerkva itd. Poleg vsega tega prireja družba še predavanja. Iz tega je pad dovolj razvidno živahno in vzorno delovanje te družbe, kateri je želeli vedno več poštvovalnih udov.

Razne stvari.

Najnovejša od raznih strani.

Automobili in vojaštvo. Za vojaška preskrbovališča na Dunaju in v Budimpešti je vojaška uprava naročila motorne vozove. — Iz južne Mandžurije so odpoklicane ruske čete. — Poroka v kitajski cesarski rodbini. Princ Čun, brat kitajskega cesarja, se je poročil s hčerjo velikega tajnika Yunglu, najvplivnejšega kitajskega uradnika. — V Tolstojem gradu v Jasni poljani je zgorela streha. — Postiljona umorili. Iz Budimpešte se poroča, da so na cesti pri Lumka Pojen dobili ustreljenega postiljona Teodorja Rebesko. Njegovi morilci so oropali poštni voz. — Roparji so ga napadli. Grofa Gherardena so na poti v Florenco napadli roparji. Grof je enega roparja ustrelil. — Dveletna vojaška služba se vpelje na Japonskem. Japonski parlament se boče v kratkem o tem posvetoval. — Kolera strahovito divja na Filipinih. V Iloilo na dan na kolero oboli tisoč oseb. Prebivalci mnogih mest beže v gorove in pušajo mrtve nepokopane in umirajoče brez pomoči. — Defraudacija pri „Länderbank“. V sled strogega naročila finančnega ministra je moral bančni guverner odrediti strogo preiskavo. Vsepeh te revizije je bil odpuščen štirih uradnikov: ravnatelj blagajne, njegovega namestnika, načelnika pri knjigovodstvu in načelnika pri kontroli.

Smrt Zole. Pogreb Zole se bo vršil jutri v petek brez cerkvene slavnosti. Stanje soproge Zole je bilo včeraj jako resno. Težko, da bi jej pred pogrebom dovolili videti truplo soproga.

Društva.

(Cesarska slavnost.) Občinski in trški zastop ter prostovoljno gasilno društvo v Radečah priredi v nedeljo dne 5. oktobra t. l. slavnost v proslavo godu Nj. Velikanstva presvetlega cesarja Franc Jožefa I. in povodom blagoslovljenja novega železnega mostu, nove brizgalne in mehanične lestve prostovoljnega gasilnega društva radeškega s sledečim vsporedom: 1. V soboto ob 7. uri zvečer mirozov in bakljada. 2. V nedeljo zjutraj ob 5. uri budnica. 3. Slavnostna sv. maša ob pol 11. uri dopoldne s spremstvom godbe in gasilnega društva v cerkev. Po popoldanski službi božji blagoslovljenje novega mostu in gasilnega orodja. 4. Ob 3. uri popoldan ljudska veselica na vrtu g. A. Gmeinerja v Radečah. Pri slavnosti sodeluje 26 mož godbe slav. c. kr. meščanske garde iz Kostanjevice pod vodstvom kapelnika gosp. Leopolda Potrebina, učitelja v Radečah. Vstopnina za osebo k vrtni veselici 40 vin. Ker je čisti dohodek namenjen v pokritje dolgov ob nabavi gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejmejo.

(Vabilo k veselici intomboli), katero priredi novo prostovoljno gasilno društvo v Studenem, v nedeljo 5. oktobra 1902 pri lepem vremenu na dvorišču gosp. Turk-a, pri slabem vremenu v prostorih gosp. Kobal-a. — Vspored: 1. Pozdrav. 2. Petje in tompola z lepimi dobitki. 3. Prosta zabava. — Čisti dohodek namenjen je v nakup potrebnega gasilnega orodja. — Začetek ob pol 4. uri pop.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 2. okt. Monsignor Lang je včeraj krstil prestolonaslednikovega novorojenca kneza Hohenberga. Krstni boter je bil nadvojvoda Karol Štefan. Novorojenec je dobil ime Maks Karol.

Dunaj, 2. okt. Dne 14. t. mes. se vrši pred sodiščem v Lincu obravnava o tožbi poslanca Wolfa proti poslancu Schalku radi razžaljenja časti.

Benetke, 2. oktobra. Na stolpu sv. Stefana so se pokazale nove razpoke. Neki marmornati steber se je razrušil. Postavili so takoj nov steber, a tudi ta se je razrušil.

Umrli so:

30. septembra. Ivan Strus, kurjačev sin, 7 dni, Jenkove ulice 8, entero catarrh. acut. — Ernestina Friskovic, ključarjeva hči, 3 mes., Pred prulami 19, želodčni katar.

V bolnišnici:

29. septembra. Marija Pintar, sivilja, 21 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Den	Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura po Celsiusu	Vetromer	Nebo	Padavina v 24 urah
1	9 zveč.	731-2	11-5	brezv.	jasno	
2	7. zjut.	731-0	6-4	brezv.	megla	4-6
3	popol.	30-2	15-2	sl. jvzh.	oblačno	

Srednja včerašnja temperatura 12-2°, normale 12-8°.

Dunajska borza

dne 1. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	100 60
Skupni državni dolg v srebru	100 55
Avstrijska zlatna renta 4%	120 55
Avstrijska krona renta 4%	99 95
Ogerska zlatna renta 4%	119 50
Ogerska krona renta 4%	99 95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	15 92 1/2
Kreditne delnice, 160 gl.	683.—
London viza	239 42 1/2
Šemski drž. bankovci za 100 m. aem. drž. velj.	117 02
30 mark	23 43
30 frankov (napoleonodor)	19 04
Italijanski bankovci	94 80
2. kr. cekini	11 30

Žitne cene

dne 1. oktobra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	7-12 do 7-13
„ „ pomlad	7-33 „ 7-35
Rž za jesen	6-49 „ 6-55
„ „ pomlad	6-64 „ 6-65
Koruzi za sept.-oktober	6-05 „ 6-06
Oves za jesen	5-95 „ 5-97
„ „ pomlad	6-23 „ 6-25

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	6-93 „ 6-94
Pšenica za april	7-13 „ 7-14
Rž za oktober	5-17 „ 5-18
Rž za april	6-30 „ 6-31
Oves za oktober	5-61 „ 5-62
„ „ april	5-90 „ 5-91
Koruzi za maj (1903)	5-61 „ 5-62

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	7-35 „ 7-70
južno žel.	7-15 „ 7-60
Rž	6-45 „ 6-65
Ječmen	5-80 „ 7-25
„ ob Tisi	5-75 „ 7-75
Koruzi ogerska	6-10 „ 6-20
Cinkvant	6-50 „ 6-75
Oves srednji	6-10 „ 6-35
Pislo	7-75 „ 1-50

V nedeljo, dne 28. septembra se je izgubil na Vrhniki črn

pes dakel

s štirimi očmi in rudečimi pegami. Odda naj se v pivovarni na Vrhniki ali pa v zalogi vrhniške pive v Ljubljani. Znamka nosi številko 220. Pes čuje na ime „Feks“.

1133 3-1

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani pristržno zahvalo za doposlane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diploma dne 27. novembra 1897

podelili naslov „Dvorni založnik Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham G. Piccoli-jevo želodčno tinkturo, katere krepcja želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli, lekarnar »pri angelu« v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1-26 a. v., po 24 stekl. za gl. 2-40, po 36 za gl. 3-50, po 70 za gl. 6-50, po 110 za gl. 10-30. — Poštnino mora plačati p. n. naročnik. III. 5 25-20

Enonadstropna hiša št. 78

v Kamniku (Gorenjsko)

z usnjarsko delavnico in istimi pravicami, dvoriščem, in dvema tudi za stavbišče pripravnima vrtoma se prostovoljno in pod jako ugodnimi pogoji takoj proda; na zahtevanje se tudi parcelira.

Pojasnita daje lastnik Alojzij Cerar, trgovec in posestnik v Lukovici pri Brdu.

1128 3-2

Feliks Toman

kamnoseški majster v Ljubljani, Reseljeva cesta št. 30

Največja zaloga izdelanih nagrobnih spomenikov

najbogatejša zbirka črnih 1103 9-3 piramid, obeliskov in nagrobnih križev od najlepšega švedskega granita in labradorja.

Lastni izdelek

Najnižja cena

Pripoznavo natančnejše izdelovanje cerkveno umetnih in monumentalnih kamnoseških proizvodov.

Plošče za pohištvo od raznega marmorja. Stavbena dela vsake vrste.

Dobre ure cenó

s šletnim jamstvom razpošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatino

Most (Brüx) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75

Prave srebrne rem. ure „ 5-80

Pristne srebrne verižice „ 1-20

Budiniki iz nikla „ 1-95

Moja trdka je odlikovana s s. c. kr. orlom, z zlatimi in srebrnimi svetinjami in ima na razpolago na tisoče priznanskih pisem. — Cenik s podobami brezplačno. 573 100-43

Urarski učenec

se takoj sprejme pri

Franc Čudnu v Ljubljani.

1124 3-3

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

v Ljubljani razpisuje

mesto knjigovodje.

Vojaščine prosti in trgovsko izobraženi reflektantje naj vicé natančno opremljene oferte do 10. oktobra t. l.

1125 3-3

Prosim, gosp. kolesarji, blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idočje sezije namenil sem svojo zalogo še ostalih koles znamka „Styria in Helikal“ letošnjih modelov pod svojo ceno izprodati, zato je dana slehernemu najugodnejša prilika, si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni pridobiti. Isto velja za šivalne stroje in kolesarske potrebščine, kakor tudi pneumatike.

Spoštovanjem priporočam

Franc Čuden, trgovec in urar, Mestni trg.

982